

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Mats Rydgård

010-2245204

Beslut
2018-08-31

Diarienummer
531-13904-2018

Sida
1(3)

Fortifikationsverket
c/o (Ramböll Anna Thelin)
(e-post: anna.thelin@ramboll.se)

Betydande miljöpåverkan för planerad markavvattning vid Karlsborgs flygplats i Karlsborgs kommun

Länsstyrelsen beslutar att Fortifikationsverkets planerade verksamhet för markavvattning vid Karlsborgs flygplats i Karlsborgs kommun kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ni har i det samråd som redan utförts sett till att det även uppfyller kraven på avgränsningssamråd.

Ett avgränsningssamråd ska avse verksamhetens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivningen.

Vad som framkommer under samrådsprocessen ska beaktas vid framtagandet av ansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. En samrådsredogörelse har redovisats. Den samrådsredogörelse som ni nu har lämnat in till Länsstyrelsen samt detta beslut ska också bifogas ansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

I 6 kap. 35 § miljöbalken (MB) och i 16-19 §§ i miljöbedömningsförordningen (MBF) anges vilka uppgifter som ska ingå i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Länsstyrelsen ska under samrådet verka för att MKB:n får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen.

MKBn ska tas fram av den som har sakkunskap om verksamhetens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter. Hur detta har beaktats ska redovisas i MKBn.

Länsstyrelsen ska lämna synpunkter på innehållet i och den detaljeringsgrad på MKBn som behövs för tillståndsprövningen.

Länsstyrelsen anser utifrån vad som framkommit under samrådet att följande aspekter är viktiga att behandla i MKBn:

Det är viktigt att belysa hur riskerna med PFAS ser ut och vilka möjligheter det finns att minska riskerna och transporter då det bedömts att PFAS kan påverka miljö och hälsa även i låga koncentrationer. Ni bör redovisa möjligheten att vid markavvattningen skilja förorenade delar från rena. Rena delströmmar bör också kunna ledas bort separat för att inte belasta en framtida reningsanläggning. MKB:n bör tydligt visa halter och härkomst av de olika delflödena av PFOS som tillförs Kärnebacken. I MPD-ärendet föreslår Länsstyrelsen ett utredningsvillkor om bl.a. åtgärder för att minska mängderna PFAS i ytvattnet till Kärnebacken. Det bör även tas upp i MKB:n för markavvattningen.

I figur 4 i samrådshandlingen finns brandövningsplatserna markerade med cirklar. Om det är fastställt att föroreningen spridits mot landningsbanan in i området med dränering eller inte, bör klargöras i MKB:n.

Under stycket rörande "Människors hälsa" bör även risken vid intag av fisk innehållande PFOS behandlas. Gränsvärdet som styr bedömningen av status och miljö kvalitetsnorm i en ytvattenförekomst är ett hälsobaserat TDIVärde (tolerable daily intake) som tagits fram av European Food Safety Authority för skydd av människors hälsa. Gränsvärdet i fisk överskrids både i Bottensjön och i Vättern. Ökad tillförsel av PFOS innebär ökad risk för människors hälsa vid konsumtion av fisk ifrån de båda sjöarna.

I MKB:n bör förorening av djupare grundvatten behandlas. I det undre magasinet, i det sedimentära berget, saknas analyser av grundvattnet utifrån vad Länsstyrelsen kan se. Grundvattenförekomsten bedöms därför tillsvidare kunna vara påverkad av den PFAS-förorening som finns i det övre grundvattenmagasinet. Påverkan från exempelvis ett förorenat område kan anses vara betydande på en grundvattenförekomst även om det bara påverkar förekomsten lokalt.

MKB:n bör belysa hur markavvattning kan påverka Västra Vätterns Natura 2000-område. Vidare hur naturmiljön kan påverkas och om det kan bli aktuellt med följdverksamheter rörande överskottsmassor.

Motivering till beslutet

När ett undersökningssamråd har hållits ska länsstyrelsen i ett särskilt beslut avgöra om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte enligt 6 kap. 26 § miljöbalken. Följande omständigheter talar enligt Länsstyrelsen för att vattenverksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 11-12 §§ MBF:

Ansökan avser en omfattande åtgärd med restaurering av hela dräneringssystemet vid Karlsborgs flygplats vilket avser ca 25 km diken jordbruksdränering på ca 40 hektar. Dessutom anläggs 9 km dränering i makadamdiken.

Ett vattenskyddsområde ligger nära området med markavvattning, vattenskyddsområdet sträcker sig in i Kärnebäcken.

Gränsvärdet för PFOS i fisk överskrids både i Bottensjön och i Vänern. Även utan de överallt överskridande ämnena bedöms vattenförekomsten inte uppnå god kemisk status till följd av uppmätta halter av PFOS. Djupt liggande grundvatten bedöms kunna vara påverkat av den PFAS-förorening som finns i det övre grundvattenmagasinet

Området med särskilt berörda har blivit förhållandevis stort även nedströms då det även innefattar de fastighetsägare som har äganderätten till vattenområdet i Bottensjön vid Kärnebäckens mynning (Kärnebäcken 1:1 och 1:9). Det finns en mycket stor oro bland intresseorganisationer och fastighetsägare i närområdet angående förekomsten av PFAS inom flygplatsområdet.

Vid höga flöden samtidigt med igensättning kan dräneringsvatten fås att rinna okontrollerat. Risk finns för spridning av PFAS.

Det som talar emot att åtgärderna innebär betydande miljöpåverkan är att det är låga naturvärden direkt i området där åtgärderna utförs, grundvattenströmningen är riktad mot Bottensjön, dvs norrut, så brandövningsplatsen med högre halter av PFAS ligger nedströms de ytor som ska avvattnas. Halterna av summa PFAS-11 ligger överallt inom området för markavvattning lägre än Livsmedelsverkets gränsvärde för dricksvatten, 900 ng/l, även om åtgärdsgränsen 90 ng/l överskrids i flera punkter.

Vid en sammanvägning av den verksamhetens utmärkande egenskaper, lokalisering och de möjliga miljöeffekternas typ och egenskaper samt av vad som i övrigt framkommit i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att planerad verksamhet kan antas innebära betydande miljöpåverkan.

Information

Detta beslut kan inte överklagas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Henrik Persson med Mats Rydgård som föredragande.

Kopia till:

Karlsborgs kommun